

I EXPRESSFART MOT GIRLVILLES!

Vi vrider tillbaka tiden till det tidiga 60-talets USA. "The space race" är på allas läppar, dåvarande Sovjetunionen har skjutit upp Sputnik och John F. Kennedy kontrar med att formulera målet om att lyckas med en månlandning inom närmaste decenniet. Inspirerad av detta skriver en flicka i Illinois ett brev till NASA. Hon vill bli astronaut och ber om tips och råd kring hur hon ska lyckas uppnå detta. Efter ett tag får hon svar:

"We're not interested in women astronauts."

Den lilla flickan blev aldrig någon astronaut. I dag, 50 år senare, är hon före detta utrikesminister och kan möjligen komma att bli USA:s första kvinnliga president om två år. Hillary Clinton har berättat den här historien i ett par av sina tal, och sann eller ej så illustrerar den väl hur mycket som har hänt när det kommer till kvinnors roll i samhället under bara ett par decennier. Den feministiska utvecklingen har på flera sätt varit positiv, vi ser i dag kvinnor ta mer plats, utbilda sig mer och göra mer karriär än någonsin tidigare.

I städerna är den här utvecklingen ännu tydligare, kvinnors ställning här är generellt starkare än på landsbygden. Kvinnorna är också fler än männen i städerna, de lever längre och är bättre utbildade. Och i den yngre generationen tjänar de i flera städer redan mer än sina manliga kollegor. Kombinerat med den starka urbaniseringstrend vi ser blir det ännu mer intressant. Det var flera år sedan vi globalt passerade den magiska gräns där över hälften av jordens befolkning lever i städer och det fortsätter att öka, snabbt. The Urban Age Project vid London School of Economics pekar på en utveckling där antalet människor som bor i urbana miljöer år 2050 kommer att ligga på över 75 procent. På hundra år har vi vänt planeten upp och ner, vårt naturliga habitat har växlat från landsbygd till stad.

Väger vi alltså samman dessa två faktorer; feminiseringen av städerna och den starka urbaniseringen så framträder en bild av myllrande städer som mer och mer tas över av kvinnor. I boken Urban Express som jag och Kjell A Nordström utkom med i september kallar vi detta för Girlvilles. Städer där kvinnorna tar täten, sätter agendan, inte ursäktar sig och som ser det som den självklarhet det borde vara att de får samma utrymme som männen. De utmanar strukturer kring familjebildning och karriär, ifrågasätter traditionella normer och jantelagar. Många kvinnor väljer att skaffa barn tidigt utan att ens tänka tanken att det skulle vara ett hinder för karriären, vissa väljer bort barn helt, och antalet ensamhushåll ökar.

Stadens kvinnor för en viktig kamp för feminism och jämställdhet. Städerna utgör livsnerven i den globala ekonomin och i staden finns makten. Och det är en spännande tid vi befinner oss i, inte minst politiskt där Feministiskt Initiativ snuddar riksdagsspärren i valet och därmed får partistöd under kommande mandatperiod. I min egen politiska hemvist händer också spännande saker där enormt kompetenta kvinnor nu kliver fram. I Stockholm har vi fått ett skickligt oppositionsborgarråd i Anna König Jerlmyr, och det ser ut som att Moderaterna kommer att få en kvinna som nästa partiledare. I kulisserna väntar dessutom många drivna, kloka och ambitiösa unga kvinnor som i framtiden kommer att dominera i politiken.

Men det är inte på något sätt dags att ropa hej. Låt mig ta ett exempel. Sedan 70-talet har vi sett en tydlig utveckling mot att fler kvinnor än män söker sig till universiteten. Kvinnor söker sig dessutom i allt högre utsträckning till utbildningar som traditionellt är mansdominerade och som har hög status. Ett exempel är juridik, där fler kvinnliga

än manliga studenter antas (det ligger runt 60-40), och där kvinnorna har högre examensfrekvens och dessutom bättre snittbetyg. Trots dessa detta är det bara 13 % kvinnliga delägare i de största advokatbyråerna. Detta är inte rimligt!

När jag diskuterar de här frågorna brukar det ibland finnas någon som muttrar något om vad som händer med männen då, nu när "kvinnorna tar över". Låt oss ändå konstatera att vi – tyvärr – är långt från en punkt där kvinnorna tar över. Det finns fortfarande områden där utvecklingen går långsammare eller till och med i motsatt riktning. Vi ser fortfarande ett samhälle och strukturer som i de allra flesta fall gynnar männen och där mannen är norm. Det är inte bara principiellt fel, utan också för att ett mer jämställt samhälle inte bara är ett öppnare och mer rättvist samhälle utan även ett mer framgångsrikt och välmående samhälle som förstås gynnar alla, män som kvinnor. Länder som har högre andel kvinnor på ledande positioner kan man nämligen se även ligger långt fram i tillväxtligan, och omvänt förhållande gäller för de som ligger längst ner på listan. Forskning och studier visar också att en jämnare representation av kvinnor och män på arbetsplatsen skapar högre lönsamhet för företaget samt att företag med både kvinnor och män i styrelsen är mer lönsamma.

Så det finns mycket att vinna, och det finns mycket kvar att göra. Men jag ser väldigt positivt på utvecklingen. Om man tillåter sig att måla med större penseldrag och ser till den övergripande utvecklingen det senaste århundradet går det inte att säga annat än att kvinnornas roll i samhället har stärkts – för hundra år sedan hade inte kvinnor ens rösträtt i Sverige. Det handlar om att fortsätta ta itu med strukturer och normer, i det lilla och i det stora, i fikarum och i styrelserum.

Jag är övertygad om att staden kommer att spela en nyckelroll i detta. Staden gör oss mer toleranta och öppna, det är livsnödvändiga egenskaper för att överleva i den urbana miljön. Den får oss att ifrågasätta, förnyas och utvecklas. Och jag tror att det är här de stora jämställdhetsförbättringarna kommer att ske. Inte i första hand genom att knyta nävar, utan genom att i handling visa på resultat.